

Năm Mậu Tuất, nói chuyện chó trong đạo Phật

Trong tạng kinh của đạo Phật, có kinh số 57 thuộc trung bộ, tựa là “***Kinh hạnh con chó***” (Pali: ***Kukkuravatika Sutta, Majjhima Nikaya 57***).

Tóm lược kinh như sau: Đức Phật đang ở tại thị trấn Koliya. Có hai người đàn ông đến gặp Phật. Một người tu theo cách của con bò và một người sống trần truồng tu theo cách của con chó. Tu theo cách của con chó có nghĩa là ông ta sống và sinh hoạt giống như con chó. Chó ăn thế nào thì ông ta bắt chước ăn y như nó. Nếu có ai cúng dường thì cứ việc vất thực phẩm xuống đất ông ta sẽ chạy đến gặm hay liếm thực phẩm như một con chó. Sau khi chào đức Phật xong, ông ta ngồi xuống kế bên Phật đúng kiểu ngồi của chó, miệng cũng há hốc và lè lưỡi ra ngoài để cả nước miếng rõ xuống đầy ngực, hỏi:

“Thưa ngài, tôi tu theo hạnh con chó, như vậy vận mạng tôi sẽ ra sao?”

Sau khi từ chối trả lời câu hỏi ba lần nhưng ông tu theo kiểu chó vẫn hỏi, đức Phật nói:

“Người nào tu hành giữ giới nghiêm khắc một cách viên mãn theo hạnh con chó, sau khi chết, người đó sẽ sanh về nơi sống chung với chó. Còn nếu người đó tin rằng mình đang tu đúng hạnh con chó thì chắc chắn sẽ được về cõi trời, ta nói người đó sẽ sanh vào cõi địa ngục vì những tà kiến ấy.”

Sau đó đức Phật giải thích về chữ “nghiệp” cho ông tu theo hạnh con chó hiểu. Ngài dạy, có bốn loại nghiệp mà chính đức Phật đã tự chứng ngộ. Nghiệp đen sẽ đưa đến quả đen. Nghiệp trắng sẽ đưa đến quả báo trắng. Nghiệp đen trắng đưa đến quả báo đen trắng và nghiệp không đen trắng đưa đến quả báo không đen trắng.

Chúng ta phải hiểu nghĩa bóng của bài kinh, hay nói một cách khác chúng ta phải hiểu lời Phật dạy qua lăng kính trí tuệ. Nếu chúng ta liên kết bốn loại nghiệp với phương thức tu hành khổ hạnh kiểu chó của người đàn ông, đức Phật cho chúng ta biết, hễ gieo nhân nào thì sẽ nhận quả tương ứng với nó. Nghiệp có nghĩa là một chuỗi hành động. Hành động có thể là hành động tốt, hành động xấu, hành động vừa tốt vừa xấu và hành động không tốt mà cũng không xấu – trong đạo Phật gọi là vô ký hay là hành động phi thiện ác. Mỗi hành động sẽ đưa ra một kết quả tương xứng, vì nhân xấu thì quả xấu, vì thế nghiệp cũng chính là nhân; nhân tốt thì quả tốt; nhân vừa tốt vừa xấu thì quả cũng vừa tốt vừa xấu và nhân không tốt cũng không xấu thì quả cũng thế.

Ví dụ chửi người ta thì bị người ta chửi lại. Giúp người ta thì được người nhớ ơn. Muốn giúp tiền cho một người bạn (đây là ý tốt) nhưng lúc đưa tiền cho bạn thì lại đưa như thả vào mặt bạn (xấu) làm cho người ta tự ái lên, người bạn tuy cũng lấy tiền nhớ ơn lúc đó nhưng hận lắm, cả đời chẳng bao giờ quên. Mùa thu đẹp đi dạo trong rừng, lấy chân đá mấy lá vàng rơi rụng trên đường, vừa đi vừa hát thầm nghêu ngao, đây là hành động chẳng thiện mà cũng chẳng ác. Vì thế Phật nói, nghiệp đen có quả đen, trắng có quả trắng, v.v.

Người đàn ông lã lẽo sống theo hạnh con chó, có nghĩa chính anh ta đã tự chọn làm hành động của con chó, tức là nghiệp anh ta là nghiệp chó, thì ngay giờ phút anh chọn sống đời con chó anh đã chết rồi, vì anh đâu còn là con người nữa. Khi thấy anh sống y như con chó thì đâu có con người nào muốn kết bạn hay có liên hệ với anh, chỉ vì anh khác với họ quá. Vì thế anh đang sống trong thế giới của loài chó. Đó là ý nghĩa Phật nói “Người nào tu hành giữ giới nghiêm khắc một cách viên mãn theo hạnh con chó, sau khi chết, người đó sẽ sanh về nơi sống chung với chó.” Còn chính anh ta suy tư rằng mình đang tu đúng hạnh con chó thì chắc chắn sẽ được về cõi trời, đức Phật trả lời với anh ta rằng anh sẽ sanh vào cõi địa ngục vì những suy tư theo kiểu tà kiến ấy.

Nếu suy luận, chúng ta thấy lời Phật dạy rất hợp lý. Suy nghĩ cho rằng tu tập kiểu con heo, con chó, con khỉ hay con gì đó rồi sẽ được về cõi trời thì không thể nào là loại suy tư hợp lý được, nhất là trong thời đại như hiện nay, chúng ta lại càng thấy vô lý hơn. Đức Phật gọi đó là tà kiến, là một cái nhìn không đúng sự thật. Mà khi đã mang tà kiến trong đầu thì khác gì như đang sống trong chốn địa ngục. Trong đạo Phật, địa ngục không phải là một nơi chốn, có tọa độ tung bao nhiêu hay hoành bao nhiêu. Địa ngục cũng không phải ở trên trời hay ở dưới đất. Địa ngục là trạng thái của tâm linh; tiếng Anh gọi là “the state of mind.” Khi mình bực mình một người, mình đang sống trong địa ngục rồi. Khi điên tiết một đối tượng nào đó, mình đang ở trong địa ngục vô cùng tăm tối, đạo Phật gọi đó là địa ngục A-tỳ, tức là một cõi địa ngục sâu thẳm, không thoát ra được. Khi mình nóng giận nổi cơn điên với vợ con mình, chính lúc đó mình đang ở trong hỏa ngục rồi, vì cơn điên tiết còn nóng hơn cả hỏa ngục. Do đó khi mình có suy tư vớ vẩn, không giống ai thì chính mình nhốt mình vào địa ngục, một nơi chốn xa lạ với loài người, như đức Phật đã trả lời với người đàn ông tu theo hạnh con chó. Địa ngục là nơi gồm những người sống không an lạc, sống bằng sự sợ hãi, sống bằng tư tưởng lạ lẫm, vì thế, cố làm cho giống con chó, đày ải thân mình, sống bằng cách ngậm liếm đồ thiên hạ vất, thì khác gì với kẻ sống trong địa ngục, một trạng thái tâm linh của kẻ khổ đau.

Sau khi trả lời người đàn ông tu theo hạnh con chó, đức Phật nói về bốn loại hành động mà ngài gọi là nghiệp trong cuộc sống của mỗi con người. Và chúng ta chính là chủ nhân của tương lai chúng ta, không ai khác. Không một vị thần hay một vị Phật nào có đủ khả năng khống chế hay giúp chúng ta nếu chúng ta gây nghiệp xấu, hay tạo hành động xấu ác cả. Chúng ta cũng chẳng cần về Niết bàn hay cõi Tịnh độ nào cho xa xôi khi chúng ta

làm việc thiện. Việc thiện mang cho chúng ta niềm vui, sự an lạc, như Phật đã nói, nghiệp trướng mang lại quả trướng. Lòng chúng ta an lạc, hoan hỷ thì lòng từ phát sanh, khi lòng từ phát sanh thì ái ó không có cơ hội phơi bày, lúc ấy, chúng ta đang sống trong cõi Tịnh độ, vì niết bàn hay tịnh độ chỉ là “the state of mind” khi trong lòng chúng ta không còn phiền não nữa.

Tết sắp đến, kính chúc quý chiến hữu và gia đình một mùa xuân an lạc, hạnh phúc với người thân. Là một Phật tử, đừng quên lời Phật dạy, rất đơn giản và thiết thực. Đừng mất thời giờ bỏ công vô ích vào những tìm kiếm mang tính màu nhiệm siêu hình học. Thời gian vô thường, thấy hôm nay, mất ngày mai. Hãy tạo cho chính mình và gia đình một niết bàn hay cõi tịnh độ ngay trong mái ấm của mình. Bằng mọi giá phải tu tập kiên trì để phát triển lòng từ bi cho chính mình trước, vì không có từ bi với chính mình, tự đày đọa mình thì mình không thể có lòng từ với ai khác được. Đi ngoài đường gặp một kẻ ăn xin, lòng thì muốn cho nhưng nếu chính mình không một xu trong túi thì làm sao mà cho ai được?

Huệ Quang
(huequangqh@gmail.com)

Nguồn: Internet eMail by Huệ Quang/Ngô Nhật Tân chuyển

*Đăng ngày Thứ Ba, February 6, 2018
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQTB/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH*